

Natuurhistorisch & Volkenkundig

MUSEUM OUDENBOSCH

Jaarverslag 2018

NATUURHISTORISCH
MUSEUM
VOLKENKUNDIG
OUDENBOSCH

Jaarverslag 2018

Met dit Jaarverslag 2018 van het Natuurhistorisch en Volkenkundig Museum heeft U een vormgekregen jaar in handen. Tastbaar en overzichtelijk. Een mooi jaar met bijzondere hoogtepunten. Het was voor het NVMO een goed jaar, met veel bezoekers en veel nieuwsaarde. Een jaar waarin we twee kunstprojecten mochten presenteren, (waarvan één ons digitaal een nieuwe ontwikkeling bracht), waarin we weer een Zomerschool met diverse cursussen organiseerden, waarin we via Museum TV landelijk publiciteit kregen, waarin we een succesvolle zomer-expositie brachten, waarin we bijzondere museale objecten konden verwerven en waarin we bijzondere museale objecten extra konden belichten. Maar ook een jaar met extra activiteiten en waarin steeds weer de betrokkenheid van onze medewerkers naar voren kwam.

Kortom: een jaar om met trots en dankbaarheid op terug te kijken. Dit jaarverslag beantwoordt aan die terugblik.

Dan blijkt weer de unieke positie van het museum in de gemeente Halderberge en de bijzondere kanten van de collecties. Een museum dat het waard is om te behouden in zijn vorm en presentatie.

Het blijft een klein wonder dat een museum met zo'n rijke historie en zoveel diverse kanten nog steeds floreert dankzij een groep enthousiaste vrijwilligers die hun interesses en krachten zodanig weten te bundelen en in te zetten, dat zich jaar na jaar een mooie en groeiende organisatie weet te ontplooien, gevoed door de welwillende gestes van sponsors, donateurs en geïnteresseerden.

Aan de andere kant : met die ingrediënten is de continuïteit ook een 'natuurlijk' gegeven waarmee we de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

Aan allen die - op welke wijze dan ook - zijn betrokken bij het Natuurhistorisch en Volkenkundig Museum: dank! Laat u inspireren door wat tot stand is gebracht en beschouw elke gedoneerde bijdrage, zowel materieel als in natura, als een investering in onze (culturele) samenleving.

Marcel Deelen, voorzitter

INHOUD

Personeel	bestuur, medewerkers	blz. 3
Bezoekers		blz. 5
Financiën	subsidies en sponsorgelden, financieel verslag	blz. 7
Educatie	contact met scholen, Zomerschool	blz. 9
Gebouw	Technische Dienst, onderhoud	blz. 11
Publiciteit	pers, nieuws, website	blz. 14
Collecties	beheer, bijzondere objecten, aanwinsten	blz. 17
	<i>Natuurhistorie</i>	<i>blz. 20</i>
	<i>Volkenkunde</i>	<i>blz. 20</i>
	<i>afd. Geologie</i>	<i>blz. 19</i>
	<i>afd. Archeologie</i>	<i>blz. 19</i>
	Kunstprojecten	blz. 21
Vooruitblik	plannen en verwachtingen	blz. 22

COLOFON

Uitgave:

St. Natuurhistorisch en
Volkenkundig Museum
Oudenbosch.
info@nvmoudenbosch.nl
www.nvmoudenbosch.nl

Opmaak en redactie:

Marcel Deelen

Druk:

drukkerij Novum,
Oudenbosch

NVMO

Secretariaat: postbus 163
4730 AD Oudenbosch

Bezoekadres: Markt 30a
4731 HP Oudenbosch

Voorzijde:

Augmented Reality-
kunstwerk door Marjan
van der Heijden

Achterpagina:

Eén van de twaalf
kunstwerken door
Charlotte de Vries

PLUIMZONDERP

BESTUUR

Het bestuur werd in 2018 gevormd door de volgende leden:

Voorzitter:	M.J.A. Deelen
Secretaris:	E.N. Beekman
Penningmeester:	C. Daleboudt
Leden:	V. Willemsen
	S.A. Eland
	L.J.A. Bolder
	A.M. Visser

In januari legde Ragna van Ast haar functie als bestuurslid voor Educatie neer, maar gelukkig bleef ze betrokken bij het werk van het museum alsmede de Zomerschool.

In augustus legde Simon Eland zijn functie meer om gezondheidsredenen. Vier jaar lang zette hij zich met verve in als sponsorwerver.

Het bestuur kwam in 2018 zeven keer bijeen voor een bestuursvergadering.

Beleid, nu en in de toekomst

Leidraad bleef ook in 2018:

- Welk imago hebben we en wat willen we uitstralen?
- Is de wijze van collectiebeheer toereikend en kan het professioneler?
- Hoe bevorderen we de deskundigheid van bestuur en medewerkers?

Dit met de optie tot groei en met het oog op een mogelijke verhuizing. Wij bouwen voort op wat al 35 jaar door medewerkers en als stichting gedaan wordt. Het is een blijvend proces. 🐦

Het thema voor de beleidsperiode 2016 – 2019 is: ‘Afkomst en toekomst’.

Daarmee wordt aangegeven dat erfgoed niet alleen aan de basis staat van onze cultuur, maar ook de richting bepaalt waarheen we gaan. Met de huidige collecties bezit het NVMO een respectabel deel erfgoed dat meetelt in het culturele en museale aanbod binnen Nederland. Van belang is dat de collecties zo langzamerhand op een niveau komen dat ze - zeker op Volkenkundig terrein - van steeds groter belang zijn.

Deskundigheidsbevordering

Het museum telt diverse mensen onder haar geleerden met diverse vaardigheden. We hebben onze eigen geoloog, archeoloog, bioloog, ornitholoog, antropoloog en museoloog.

Via Erfgoed Brabant kunnen diverse cursussen worden gevolgd. In 2018 werd hiervan geen gebruik gemaakt.

MEDEWERKERS

Ten behoeve van de museumwerkzaamheden zijn vele vrijwilligers actief: Halderberge 19, als volgt verdeeld:

Oudenbosch	16
Oud Gastel	3

en voorts:

Bergen op Zoom	1
Fijnaart	2
Ossendrecht	2
Roosendaal	1
Rucphen	1
Steenbergen	1
Zevenbergen	1
Totaal	28

Vijf nieuwe medewerkers versterkten het team, zes stopten.

De jongste medewerker is 15, oudste is 90 (deze stopte in 2018). We eindigden het jaar met 26 medewerkers met een gemiddelde leeftijd van 62 jaar. 🐦

Reanimatiecursus

In september was een reanimatiecursus met AED-gebruik. Zeven deelnemers volgden deze cursus van twee avonden en zijn nu gecertificeerd. Eén medewerker volgde één avond. Gelukkig zijn er meer medewerkers die kunnen reanimeren. De cursus werd door het museum betaald. 🐦

Attentieregeling

Deze regeling is gericht op dienstjaren van medewerkers. Een kleine attentie als blijk van waardering. De jubilea worden in de begroting opgenomen.

Vrijwilligerscoördinator

Sinds 2016 kent het NVMO een ‘vrijwilligerscoördinator’. Veronica Willemsen vervult deze functie. Zij verzorgt vrijwilligersovereenkomsten en voert minimaal 1x per twee jaar gesprekken met de medewerkers, thuis of in het museum. De inhoud gaat over het museum, maar ook over de vraag iemand goed in is en eigen interesses.

Om medewerkers te verbinden, is gekozen voor een gezamenlijke jaarlijkse lunch. Dit biedt gelegenheid om te bespreken wat er uit gesprekken is gekomen en wat er mee gedaan is.

In 2018 stopten zes medewerkers om verschillende redenen. Tijdens een afrondend gesprek kregen deze mensen een attentie als dank voor hun inzet.

In 2018 kwam ook een aantal mensen het NVMO ondersteunen voor baliedienst, registratie, technische dienst. 🐦

In februari werd een persbericht verstuurd waarin medewerkers werden gezocht. Dit leverde 8 reacties op, 6 gesprekken en 3 nieuwe medewerkers.

In december startte een publiciteitscampagne om 25 medewerkers te werven met het doel om vanaf het voorjaar extra middagen open te kunnen zijn. Met vier mensen werden al gesprekken gevoerd.

Voor de medewerkers verschijnt het vlugschrift ‘**Tussendoortje**’ met info over nieuwe medewerkers, wetenswaardigheden, onderhoud, veranderingen, etc.. In 2018 verscheen het 3 keer.

Activiteiten voor de medewerkers:

19 januari Opening van het Nieuwe Museumjaar. De voorzitter blikte terug op het afgelopen jaar. Verder werden filmpjes vertoond over kraaien en hun intelligentie en er was een ludieke kwis met jeugdfoto's van medewerkers.

22 maart medewerkersavond

13 juni medewerkersavond

10 november Medewerkerslunch.

Wekelijks worden op dinsdag- en woensdagochtend werkzaamheden verricht. Enkele malen was er schoonmaakochtend met gezamenlijke inzet, met name gericht op de vitrines. Zo was er in februari een ochtend waarop zeven medewerkers de vitrines boven schoonmaakten en alle vogels voorzichtig afstoften. Ook dode vliegen werden verwijderd.

Het doel van de activiteiten is om op een ontspannen manier de onderlinge band te versterken en tevens om de medewerkers betrokken te houden en om hun kennis omtrent museum en collecties bij te spijkeren.

Medewerkerslunch

Ongeveer de helft van alle medewerkers was aanwezig. Tijdens de lunchbijeenkomst op 10 november, de gelegenheid om elkaar informeel te ontmoeten. Cor van Aart zorgde voor een muzikaal intermezzo.

Vijf jubilarissen werden in het zonnetje gezet vanwege 5 (3 stuks), 15 en 20 jaar inzet.

Dit soort bijeenkomsten toont aan, welk een mooi en gevarieerd team de medewerkers van het NVMO vormen. 🐦

STARTKONTRIB

Individueel		In groepsverband	
Volwassenen	409	al dan niet buiten de reguliere openingstijden	
Kinderen t/m 12 jr (incl.CJP)	118	en via lezingen, excursies en ontvangsten:	
Niet-betalenden	230	Volwassenen	225
deelnemers Zomerschool	54	Kinderen (al dan niet in schoolverband)	327
Totaal	811	Totaal (811+552)	1363

In 2018 bezochten 23 groepen het NVMO met in totaal 327 kinderen en 225 volwassenen/begeleiders. Daarvan waren 13 schoolklassen. Zevenmaal werd gebruikt gemaakt van een rondleider. Daarbij werd eenmaal geassisteerd door onze jeugdgid. Er kwam een 3e klas van het Kellebeek College, in opleiding voor doktersassistent. Zij kwamen speciaal voor de Expositie van Niek Lieshout (Ademloos Bewonderd).

Vanuit het onderwijsproject Museum-schatjes bezochten 8 groepen ons. Entree van deze bezoeken is voor de scholen gratis: Erfgoed Brabant betaalt dit. De Klassendag, voorafgaand aan het Monumentenweekend werd bezocht door 2 klassen.

Groepen kwamen ondermeer uit Wouwse Plantage, Hoeven, Oudenbosch, Etten-Leur en West-Brabant. 🦋

Het bezoekersaantal bedroeg eind juli al net zoveel als heel vorig jaar. Vooral de expositie over de natte collectie trok veel bezoekers.

In de periode maart tot eind juni werd de gehoorzaal een ochtend per week verhuurd voor schilderlessen.

Verder was er een Lustrumviering van Gea-Kring West-Brabant. Dit was een hele dag inclusief koffie, lunch en drankje na afloop. Met deze groep werd ook de Geologische wandeling door het centrum gedaan.

Toegangsprijs

Het toegangskaartje voor volwassenen bedroeg in 2018 € 4,50 en voor kinderen tot twaalf jaar € 2,50. Bezoekers krijgen op vertoon van dit kaartje in de Gehoorzaal één kop koffie, thee of chocola gratis. Een kinderkaartje geeft dezelfde service.

Donateurs kunnen nog steeds gratis het museum bezoeken.

Openingstijden

De openingstijden van het museum zijn van 13.30 uur tot 16.30 uur.

Zomeropening: van 1 mei tot en met eind september was het museum weer extra open op zaterdagmiddag.

Toeristische initiatieven

Het NVMO neemt met regelmaat deel aan de zogenaamde Parelpad-overleggen, gericht op gezamenlijke activiteiten op toeristisch gebied door de 'pareltjes van Oudenbosch' om zo bezoekers naar Oudenbosch te trekken.

EXTRA ACTIVITEITEN

- 22 juni opening expositie 'Ademloos Bewonderd'
- 24 juni Aloysiusdag. De eerste Aloysiusdag was voor het museum een succes met een bezoekersaantal van 113. Hieronder was ook de burgemeester.
- 7 sept. klassendag voorafgaand aan Monumentenweekend (2 klassen) / opening (kunst)expositie Charlotte de Vries
- 8/9 sept. Monumentenweekend (110 bezoekers).
- 18 nov. lezing (en afsluiting) expositie 'Ademloos Bewonderd'
- 5 december Sintmiddag

Financien

Ofschoon het NVMO, door het bezit van bijzondere collecties, in staat is financiële middelen te genereren, zal het nooit zelfvoorzienend kunnen worden.

Er moet altijd geld bij. Maar als beheerder van erfgoed en het conserveren, onderzoeken en (digitaal) toegankelijk maken daarvan, heeft het museum - net als alle erfgoedbeheerders - het recht om geld te kosten.

Rabobank Clubkascampagne

De deelname aan de Rabobank Clubkascampagne was goed voor een bijdrage van € 282,03

Actie Tank & Schenk

Tankstation Jora steunt verenigingen met een actie waarbij per getankte liter 1 cent wordt afgedragen. Tweemaal per jaar ontvangen alle deelnemers het gespaarde bedrag.

FINANCIEEL VERSLAG 2018

REKENING VAN KOSTEN EN BATEN 2018

KOSTEN	2018	2017	BATEN	2018	2017
Huur gebouw	0,45	0,45	Subsidie gemeente	6.917,00	6.897,00
Belastingen	957,84	891,90	Sponsors	1.682,03	3.576,26
Gas / water / elektra	4.400,55	3.764,09	Donateurs	950,50	1.715,50
Schoonmaakkosten	779,21	1.212,13	Entree algemeen	1.996,23	1.125,01
Overige huisvestingskosten		29,68	Entree groepsbezoek	1.648,66	1.003,58
Verzekeringen	1.455,72	1.455,72	Entree zomerschool	613,21	436,80
Onderhoud inventaris	232,98	170,44	Verhuur materialen / ruimte	491,73	
Collectiebeheer	1.270,77	861,16	Resultaat winkel	361,03	153,22
Representatie		21,49	Ontvangen rente	0,47	3,74
Inschrijving Museumregister	153,00	150,00	Overige inkomsten	878,38	64,38
Exposities en activiteiten	1.721,24	848,43			
Zomerschool	35,98	1.800,00			
Materiaal	81,25	107,60			
Porti / telefoon / drukwerk	1.905,18	1.806,69			
Onderhoud website	200,40	450,40	Incidenteel resultaat	7,37	2.245,00
Bestuur en administratie	308,89	240,91			
Vrijwilligersvergoedingen		420,00	TOTALE BATEN	15.546,61	17.220,49
Overige kosten medewerkers	407,13	116,98			
Reclame en PR	575,00	175,00			
Bankkosten	239,70	247,20			
Algemene kosten	84,28	5,75			
TOTALE KOSTEN	14.809,57	14.776,02	WINST LOPEND BOEKJAAR	737,04	2.444,47

BEGROTING 2020

KOSTEN	2020	BATEN	2020
Huur gebouw	P.M.	Subsidie gemeente	7.000,00
Belastingen	900,00	Sponsors	1.700,00
Gas / water / elektra	4.700,00	Donateurs	1.000,00
Onderhoud gebouw	100,00	Entree algemeen	2.000,00
Schoonmaakkosten	1.000,00	Entree groepsbezoek	1.800,00
Verzekeringen	1.500,00	Entree zomerschool	800,00
Kosten inventaris	200,00	Verhuur materialen / ruimte	400,00
Collectiebeheer	800,00	Overige inkomsten	100,00
Museumregister	200,00	Winkel	400,00
Reclame en PR	200,00	Ontvangen rente	P.M.
Porti / telefoon / drukwerk / website	2.000,00		
Onderhoud website	400,00		
Kosten vrijwilligers	400,00		
Deskundigheidsbevordering	300,00		
Administratie	300,00		
Materiaal	200,00		
Zomerschool	500,00		
Exposities en activiteiten	1.200,00		
Bankkosten	300,00		
Algemene kosten	P.M.		
TOTALE KOSTEN	15.200,00	TOTALE BATEN	15.200,00

EDUCATION

Educatie

Educatie is naast de museale poot een steunpilaar van het NVMO. De inzet van de collectie om kennis te verbreiden is al jaren een uitgangspunt. Het NVMO poogt een verlengstuk te zijn van het onderwijs. Daarnaast worden initiatieven ontplooid om cursussen aan te bieden.

ONDERWIJSAANBOD

Contacten met scholen

Regelmatig bellen de scholen voor een afspraak voor een groepsbezoek. Een aantal scholen is “vaste klant”. Het is fijn dat ze ons steeds weten te vinden en tevreden zijn met de ontvangst en onze exposities.

Maatschappelijke Stage

In 2018 werden geen stagiaires begeleid.

ZOMERSCHOOL

In 2018 werd voor de tweede maal een Zomerschool vormgegeven. De Zomerschool kent een gevarieerd aanbod van cursussen rond de thema's natuur, geologie en volkenkunde.

De cursussen werden gegeven door ervaren, deskundige en bevlogen docenten met een eigen atelier, praktijk of bedrijf. Lezinghouders zijn gedreven onderzoekers die vele jaren onderzoek deden naar de onderwerpen van hun keuze. Soms zelfs zijn zij verzamelaar geworden en gespecialiseerd in objecten, tentoongesteld in het NVMO. Dit materiaal werd in de zomerse cursussen gebruikt voor verduidelijking en inspiratie.

Op 9 juli startte de eerste serie met 4 cursussen. De tweede serie was na de zomer en bood 6 onderwerpen. Daarvan gingen de laatste twee cursussen niet door vanwege te weinig aanmeldingen, in tegenstelling tot de eerste cursusdag die 27 deelnemers opleverde. Totaal namen 52 mensen deel.

maandag 9 juli	Historische Geografie West Brabant, 'Gastelse kaart', docent Karel Leenders
woensdag 11 juli	'Every object tells a story', Charlotte de Vries. Kunst in actie
donderdag 12 juli	portretschilderen deel 1, docente Ragna van Ast
vrijdag 13 juli	portretschilderen deel 2, docente Ragna van Ast
zaterdag 14 juli	portretschilderen deel 3, docente Ragna van Ast
zondag 15 juli	excursie: 'bushwalk', docent Coen Knotters
zaterdag 11 augustus	geologie: 'stenen kijken', met wandeling en traktatie, docente Maria Piggen
zondag 12 augustus	lezing: de jacht naar het groen, door Yvonne van Amerongen ging niet door
maandag 13 augustus	workshop stenen slijpen op glas, docenten Anne-Marie Visser en Lieselotte Bolder
dinsdag 14 augustus	workshop taartdecoratie: 'van afrikaans beeld tot taart', docente Lieselotte Bolder
donderdag 16 augustus	'cursus vogelherkenning' met Cor van Aart ging niet door
vrijdag 17 augustus	'workshop fysische antropologie' met docente Anne-Marie Visser ging niet door

h e t G r o o t e B o u w

Het gebouw

Het Natuurhistorisch en Volkenkundig Museum is gehuisvest in de voormalige Reginabouw van het Saint Louis-complex. Het pand uit 1882 ontleent de naam aan het Mariabeeld in de voorgevel. Omstreeks 1970 werd de bovenzaal van de Reginabouw ingericht als Natuurhistorisch- en Volkenkundig Museum, tot die tijd ondergebracht in de Vincentiusbouw. In volgende jaren kwamen uiteindelijk alle ruimten van het pand in dienst van de exposities.

Het gebouw is zo goed als mogelijk ingericht om de museale collecties op een verantwoorde wijze te herbergen, maar bouwtechnisch is het gemeentelijke monument niet echt geschikt hiervoor. Aan de plannen van de gemeente Halderberge om diverse culturele instellingen onder te brengen in één centrum wordt dan ook door het museumbestuur positief meegedacht. Een geschikt pand biedt niet alleen mogelijkheden voor een effectief klimaatbeheer, maar ook opties om de diverse exposities op een waardige wijze tentoon te stellen.

Ondanks deze plannen blijft gewerkt worden aan interne voorzieningen en aanpassingen om het museum en de presentaties in een zo optimaal mogelijke en representatieve staat te houden.

Jammer blijft het dat, zeker waar het de Volkenkundige collectie betreft, steeds een keuze moet worden gemaakt welke deel van de collectie wordt geëxposeerd, en dat terwijl juist op dit gebied het interne aanbod groeit en op landelijke schaal het aanbod verschaalt. Juist hier liggen de kansen die bij een verplaatsing van het NVMO niet mogen worden veracht!

Op 7 november werd het gebouw bekeken door iemand van de gemeente in verband met aandachtspunten voor de komende drie jaar. Mocht het gebouw na die tijd nog eigendom zijn van de gemeente, dan volgt een periode van vijftien jaar waarbij ingrijpende onderhoud nodig is. Geconstateerd werd ondermeer dat:

- het voegwerk in slechte staat is (gevolg: veel last van vocht; inderdaad zijn er vochtplekken en schimmel in het gebouw)
- het schilderwerk slecht is en dringend onderhoud nodig heeft.
- loodwerk boven plat dak en open voeg lek is (boven keuken Gehoorzaal, reparatie is noodzakelijk)
- vloer Gehoorzaal tussen vloer en plint aan de raanzijde een naad van 1,5 cm heeft
- traplift op de nominatie staat om te vervangen i.v.m. leeftijd
- dringend een droger nodig is bij de klimaatinstallaties (nu 2 bevochtigers en 1 droger welke al 10 jaar is afgeschreven.)

Daags erop werd reeds gemeld dat de reparatie aan het dak boven de keuken wordt uitgevoerd, het dak wordt schoongemaakt om verstoppingen te voorkomen en dat voor de klimaatbeheersing actief wordt gezocht naar nieuwe luchtdrogers. Het voorstel is 2 nieuwe luchtdrogers met instelbare voortvluchtigheid en een automatische instelwaarde rond 52% .

VERHUIZING / ONTWIKKELING CULTUUR- EN ERFGOEDCENTRUM SAINT LOUIS

Op 9 februari werd door het NVMO een brandbrief verstuurd aan de gemeenteraad inzake het te vormen cultuurcentrum Saint Louis, met ondermeer het dringende advies bij te sturen op enkele cruciale punten van het begin 2017 genomen besluit, met name het aantal vierkante meters dat onvoldoende is voor een volwaardig en succesvol cultureel (erfgoed)centrum met museaal concept, het betrekken van de hele eerste verdieping van het complex bij de plannen, en het afzien van het idee om 'het verhaal van Saint Louis' leidend te laten zijn als thema van het cultuurhuis Saint Louis.

Naar aanleiding van de brief bezochten enkele raadsleden van Lokaal Halderberge het museum om een goed beeld te kunnen krijgen. Diverse media besteedden aandacht aan het probleem.

TECHNISCHE DIENST / HUISHOUDELIJKE DIENST

De Technische Dienst (TD) bestond in 2018 wederom uit twee personen, Wel was er een wisseling van een vrijwilliger die vertrok en is opgevolgd door een nieuwe medewerker. In oktober is er een extra medewerker bijgekomen.

Permanent wordt de Relatieve Vochtigheid en Temperatuur van de afdelingen gemeten, de resultaten hiervan worden digitaal vastgelegd en beoordeeld. Vanwege een te hoog vochtgehalte in de afdeling Volkenkunde is hier een door de TD gereviseerde luchtontvochtiger geplaatst. Hierdoor verminderde de luchtvochtigheid met meer dan 20%.

De nieuwe opslagruimte op zolder is verder afgewerkt. Rekken werden gemaakt voor de opslag van materiaal. In deze ruimte is een opstelling gemaakt om de registratie van de voorwerpen te kunnen uitvoeren. Tevens is een opstelling gemaakt waarop voorwerpen op een goede wijze kunnen worden gefotografeerd.

De ruimte waar de oude werkplaats was, is aangepast. Veel onnodige zaken zijn opgeruimd en een plaats gemaakt waar de reservestoelen kunnen worden opgeslagen.

Een begin is gemaakt om de Milieu-afdeling aan te passen, dit wordt vervolgd.

Voor de tijdelijke tentoonstellingen zijn drie panelen gemaakt, die gemakkelijk kunnen worden opgebouwd en weer kunnen worden afgebroken. Ook werd extra verlichting gemaakt voor een tijdelijke tentoonstelling.

In een van de collecties zijn tapijtkevertjes ontdekt. In samenwerking met het Bedrijfshygiëne-bedrijf dat regelmatig controles uitvoert, zijn maatregelen genomen om dit te bestrijden.

De twee vitrines die vorig jaar werden geschonken door een bedrijf uit Oudenbosch zijn opgebouwd en de verlichting hiervan werd vernieuwd. Deze vitrines zijn inmiddels in gebruik genomen.

Het informatiebord bij de ingang werd ook dit jaar weer aangepast. De verplaatsbare borden waarmee te kennen wordt gegeven dat het museum is geopend, zijn vernieuwd en er werd een extra bord aan toegevoegd waarop aankondigingen van speciale acties kan worden aangegeven.

Gedurende het gehele jaar werden algemene werkzaamheden uitgevoerd, zoals het onderhoud aan de (buiten)verlichting, het onderhouden van de bestrating en onkruidbestrijding buiten, aanpassen van meubilair en vele andere kleine werkzaamheden. Zo werd het toilet op de eerste verdieping van een nieuw spoelmechanisme voorzien en de boiler in de keuken gerepareerd. De sloten van het hek van de nooduitgang aan de achterkant van het museum werden gerevisieerd. Een storing in de bediening van de traplift werd verholpen.

PLUFT-BOEK

MUSEUM
NATUURHISTORISCH
VOLKENKUNDIG

OUDENBOSCH

Elke keer weer anders

<http://www.nvmoudenbosch.nl>

Publiciteit

In 2018 werden 38 persberichten verspreid. Daarvan hadden er 7 betrekking op het Object van de Maand. De andere gingen over de kunstprojecten (10 !), de Zomerschool, de thema-expositie Ademloos Bewonderd, het Monumentenweekend, de zoldervondst, de ruigpootbuizerd en de actie '25 medewerkers erbij'.

Tweemaal verscheen Museum op Zicht, in juni en december, met aandacht voor actuele zaken en achtergrondartikelen.

Driemaal verscheen het Tussendoortje met mededelingen voor de medewerkers.

In oktober verscheen een Nieuwsbrief met daarin informatie voor de donateurs betreffende de lezing op 18 november door Niek Lieshout, de thema-expositie met bodemvondsten uit de ontstaanstijd van Oudenbosch, de *augmented reality* poster van Marjan van der Heijden en het nieuwe promotieboekje van het NVMO.

Advertenties

Betaald adverteren wordt gezien de kosten niet meer gedaan. De diverse activiteiten en de collecties zijn in staat zelf voor publiciteit te zorgen. De bespaarde kosten werden deels geïnvesteerd in de collectie.

Een kosteloze vermelding werd opgenomen in de Gemeentegids Halderberge.

Activiteiten werden regelmatig vermeld op de toeristische site www.hartelijkhalderberge.nl.

Promotieboekje Ediat

Begin oktober presenteerde uitgeverij Ediat een promotieboekje dat mede tot stand kwam dankzij advertenties van een veertigtal ondernemers.

Het NVMO komt goed naar voren als aantrekkelijke locatie om te bezoeken. In kort

bestek worden de collecties, de historie en de hoogtepunten benoemd. De bedoeling is dat het boekje bijdraagt aan de toenemende belangstelling voor het museum en meer mensen beweegt tot een bezoek.

De uitgave is in een oplage van duizend exemplaren kosteloos verspreid in de regio.

Nieuwe banier

Begin december is de banier bij de poort vervangen door een nieuwe. De oude dateerde uit 2009 en was danig verschoten. Met frisse kleuren worden voorbij-gangers nu weer attent gemaakt op ons bijzondere museum.

Nieuwe buitenborden

De twee buitenborden die tijdens de openingstijden aan de straat worden gezet om aandacht te trekken, zijn vernieuwd. De borden met diverse herkenbare objectafbeeldingen uit de collecties zijn geschilderd door oud-medewerkster Ingrid Ros. De Technische Dienst maakte er een handig verplaatsbaar geheel van.

Opening kunstexpositie

Op 7 september vond de opening plaats van de kunstexpositie van Charlotte de Vries. Twaalf kunstwerken prijken naast de objecten die haar inspireerden. Tijdens de avond werd ook haar kunstboek gepresenteerd.

Werkgroep PR

Na een enerverende start in 2016 kromp in de loop van 2017 de werkgroep PR zodanig dat in 2018 weinig extra's kon worden ondernomen. Eind 2018 werden enkele verkennende gesprekken gevoerd met nieuwe medewerkers, met de hoop om in 2019 weer aan de slag te kunnen.

WEBSITE

De website brengt het museum over grenzen. Het aantal digitale bezoekers overstijgt dat van de lijfelijke bezoekers, wat betekent dat het museum zich representatief moet presenteren zonder de meerwaarde van een 'echt' bezoek weg te geven. De digitale bezoeker moet geprikkeld worden om na een site-bezoek in persoon langs te komen. Veel bezoekers zoeken informatie over openingstijden en actualiteiten.

Op 6 augustus werd de 100^e Facebook-volger bijgeschreven. Hij kreeg een toegangskaartje. Eind 2018 stond de teller op 107.

MEDIA

Enkele onderwerpen / gebeurtenissen zorgden voor (extra) publiciteit. Zo leverde de spullen die we kregen van de Mariaschool een mooi bericht op in de dagbladen alsmede een radio-interview op 26 mei in het programma Streekwijzer van regio-omroep Ons West Brabant. Ook de twee kunstprojecten zorgden voor veel publiciteit in diverse regionale kranten.

Onze brandbrief van februari aan de gemeenteraad over het erfgoed- en cultuurcentrum Saint Louis zorgde voor nieuwsartikelen en een radio-interview. Op 23 oktober vonden de opnamen plaats voor een promotiefilm door MuseumTV.

De vondst van een onbekend eeuw-oud kunstwerk op zolder leverde grote krantenartikelen op met ook daar weer een radio-interview met streekomroep Ons West Brabant op 10 november.

In oktober verscheen een film over de Parels van Oudenbosch, door de Videoclub Oudenbosch die hiermee een prijs won.

MUSEUM TV

Museum TV, een videoplatform met het doel het vergroten van online-bereik van musea en van de digitale kennis en ervaring van de musea zelf om hun publiek ook online te bereiken, benaderde begin 2018 het NVMO als één van de zestien brabantse musea die mee konden liften met een publiciteitsoffensief. Op 23 oktober werden binnen en buiten diverse opnamen gemaakt. Dat resulteerde in vier filmpjes: een minidocumentaire en drie 'social media-bites'.

Over twee volle pagina's bood BN/De Stem een zeer treffende foto.

FOTO: Ron Magielse Fotografie / Pix4Profs

Met je neus bovenop een normaal gesproken onzichtbare wereld wekt verwondering en laat je af en toe een klein beetje rillen. Daar kan geen 360 graden virtual-realitybril tegenop. „Het museum is niet groot, maar je kunt overal wel lekker dichtbij komen”, aldus een enthousiaste Lieke uit Breda. „Dit gaat een mooie Instagramstory opleveren.”

COLLECTIES

BEHEER

Het Natuurhistorisch en Volkenkundig Museum beschikt over vier diverse collecties (natuur, volkenkunde, archeologie en geologie; Milieu is geen collectie maar een thema-afdeling) met in totaal zo'n 6500 geregistreerde objecten. Natuurhistorie is met zo'n 3800 dieren en diergerelateerde onderdelen de grootste, gevolgd door Volkenkunde met zo'n 1200 objecten. Geologie is goed voor meer dan 1100 voorwerpen, archeologie telt bijna 400 stukken. Dan zijn er nog enkele schenkingen die wachten op registratie.

Op dit moment is hooguit veertig procent van de voorwerpen tentoongesteld. Getracht wordt, aan de hand van thema-exposities en een maandelijks uitgelicht object, meer te laten zien van de vaak bijzondere voorwerpen.

ONDERHOUD

In januari werden 20 vloeistofpreparaten onderhanden genomen door preparateur Niek Lieshout, die de objecten schoonmaakte en van nieuwe vloeistof voorzag. Ook de bruikleen in het Markiezenhof is aldaar bijgevuld.

Bij de collectie van Mimi Cuijpers werden in mei tapijtkevertjes geconstateerd. Waarschijnlijk is er een keer eentje binnengevlogen. Fa. De Ruiter, die de collectie controleert op ongedierte, heeft gespoten.

In oktober werd in een stuk luipaardvel de tapijtkever ontdekt. Het object werd deskundig verpakt en tijdelijk ingevroren.

REGISTRATIE

Wekelijks is de werkgroep Registratie doende met het beschrijven van objecten. Daarbij is aandacht voor een goede omschrijving van de voorwerpen, zoals afmetingen, materialen, conditie en af/herkomst.

In januari werd besloten van het registratiesysteem AdLib over te stappen op Memorix Maior / Brabant Cloud, aangeboden door Erfgoed Brabant., Adlib Light voldeed niet meer aan onze eisen (vooral wat betreft het zoeken in het systeem) en het maximumaantal objecten dat in het systeem past, is overschreden.

Na goede voorbereiding (ondermeer een bezoek aan het registratieteam van Het Natuurhistorisch Rotterdam en het bezoeken van inloopmiddagen van Erfgoed Brabant) is een proeftraject ingezet in het laatste kwartaal van 2018, inclusief twee trainingen door Erfgoed Brabant. Besloten is definitief door te gaan met Memorix Maior/Brabant Cloud.

Om het registratieproces in het NVMO te verbeteren, was extra ruimte nodig in het depot, vooral een eigen tafel om objecten die genummerd moeten worden een tijd te kunnen laten staan. Ook om binnenkomende objecten van een tijdelijke opslag te voorzien. Deze ruimte is door de Technische Dienst gerealiseerd. Ook is er een verbetering ingezet bij fotograferen van de objecten. Een fotostudio is ontwikkeld en gebouwd, zodat er consistentie komt in de foto's met een vaste witte achtergrond (eventueel aan te passen naar een donkere achtergrond), een vaste schaal en een bordje om een nummering op te zetten. Ook is er aandacht besteed aan een goede belichting, zodat alle objecten gedetailleerd op de foto komen.

INZET COLLECTIE EN –ONDERDELEN

Objecten v/d maand

februari: Ahumba (schelp) van de Himba (volk), maart: kraanvogel, april: vrijmetselaarssymbool, juni: Curaçaosche amandelen, oktober: Christusvis, november: amethyst, december: stukje romeins mozaïekvloer.

Op 22 juni was de opening van de thema-expositie ‘Ademloos Bewonderd’, met daarin de gerestaureerde collectie natte preparaten en een honderdtal universitaire preparaten uit Amsterdam. Het bleek een succesvolle, bijzondere en spectaculaire expositie die veel belangstellenden trok. Op 18 november werd de tentoonstelling afgesloten met een boeiende lezing door samensteller Niek Lieshout.

Op 7 september vond de opening plaats van de kunstexpositie van Charlotte de Vries. Twaalf kunstwerken prijken naast de objecten die haar inspireerden.

In november werd extra aandacht gevraagd voor onze opgezette ruigpootbuizerd, naar aanleiding van het nieuwsfeit dat deze vogel ook was gesignaleerd in de Biesbosch. De vogelaar van het NVMO voegde eraan toe dat de buizerd ook lokaal overwintert en wel aan de St. Antoinedijk.

Met de vondst op zolder van een ‘verloren maar niet gemist’ historisch object (een panoramaschilderij over de landing te Scheveningen door koning Willem I in 1813) kon ook dit object worden ingezet om het NVMO in de schijnwerpers te plaatsen.

Geologie

In maart is de vitrine ‘Tektoniek’ op de afdeling Geologie opnieuw ingericht. Drie werelddollen zijn te zien die de locaties van de werelddelen weergeven ten tijde van verschillende geologische tijden. Ook staat er een doorsnede van een werelddol, die de opbouw van de aarde toont. Dit tezamen met een uitleg hierover op tekstborden en een aantal representatieve gesteenten voor de verschillende lagen waaruit de aarde is opgebouwd.

Later in het jaar is er nog een bord geplaatst met een mooie weergave van de geologische tijdsschaal, waarin ook de fossielen te zien zijn uit de verschillende aardlagen.

Archeologie

In de maand oktober toonde het NVMO lokale archeologische vondsten. Hiermee sloot het museum aan op de landelijke archeologiedagen. De expositie toonde artefacten die teruggaan tot het ontstaan van Oudenbosch. Ze werden gevonden tijdens opgravingen eind jaren '90 aan de Kade. De voorwerpen waren te zien tot eind januari 2019.

Natuurhistorie

Ruigpootbuizerd

In november haakten we in op de actualiteit. We konden een vogel uit onze collectie inzetten na het nieuws

dat in de Biesbosch een ruigpootbuizerd was gesignaleerd. Ons prachtige exemplaar uit de collectie Van den Bogaert vervulde een glansrol, al staat hij ook al jaren te pronk in de torenvitruine met roofvogels.

Volkenkunde

Aanwinst

In januari kreeg het NVMO een bijzondere verzameling terug. Het betrof een deel van de schoolverzameling van het Koloniaal Instituut van rond 1900. De Mariaschool, meer dan 135 jaar geleden opgericht door de Broeders van Saint Louis, hield definitief op te bestaan. Het NVMO mocht kijken of er nog authentieke voorwerpen uit de tijd van de Broeders en het ontstaan van het museum aanwezig waren. Op de valreep werden enkele bijzondere objecten gered. Naast wat dieren op sterk water, opgezette vogels, een vogelskelet en de onderkaak van een rund waren vooral vijftien donkerroze, ronde doosjes en een vijftal kleine flesjes met inhoud een bijzondere vondst.

Vanaf 1892 verspreidde het Koloniaal Instituut zogenaamde schoolverzamelingen met producten uit overzeese gebiedsdelen. Ook het onderwijsinstituut van de Broeders van Saint Louis had zo'n schoolverzameling, die bestond uit gemiddeld 70 doosjes, een twintigtal flesjes met vloeistoffen en zo'n dertig losse voorwerpen als gedroogde vruchten e.d..

In oktober werd de verzameling verder aangevuld met 24 doosjes van de voorloper van dit instituut: het in 1864 opgerichte Koloniaal Museum Haarlem. Bijzonder is dat alle doosjes nog de oorspronkelijke inhoud bevatten.

Schenking

In november ontving het NVMO een cassavepers uit Suriname. Het voorwerp werd exact 50 jaar geleden meegebracht door een daar gedetacheerde beroepsmilitair. Het gebruiksvoorwerp bleek een mooie aanwinst met een educatief verhaal.

Kunstprojecten

In 2018 kon het museum bogen op maar liefst twee bijzondere kunstprojecten die nagenoeg gelijktijdig werden uitgevoerd. Op dezelfde dag in april kwamen Charlotte de Vries (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) en Marjan van der Heijden (AKV St. Joost) hun ideeën presenteren en op dezelfde dag in oktober kwamen zij ook voor de afronding, waarbij ieder iets aanbood aan het museum: Charlotte een kunstwerk en Marjan haar *augmented reality*- schoolplaat.

Het museumkunst-project dat Charlotte de Vries vorm gaf, liet bezoekers op andere wijze kennis maken met museale objecten. Naast de vervaardiging van twaalf kunstwerken, gebaseerd op twaalf museumobjecten, organiseerde zij, in samenwerking met het NVMO, een expositie en presenteerde zij een bijzonder kunstboek.

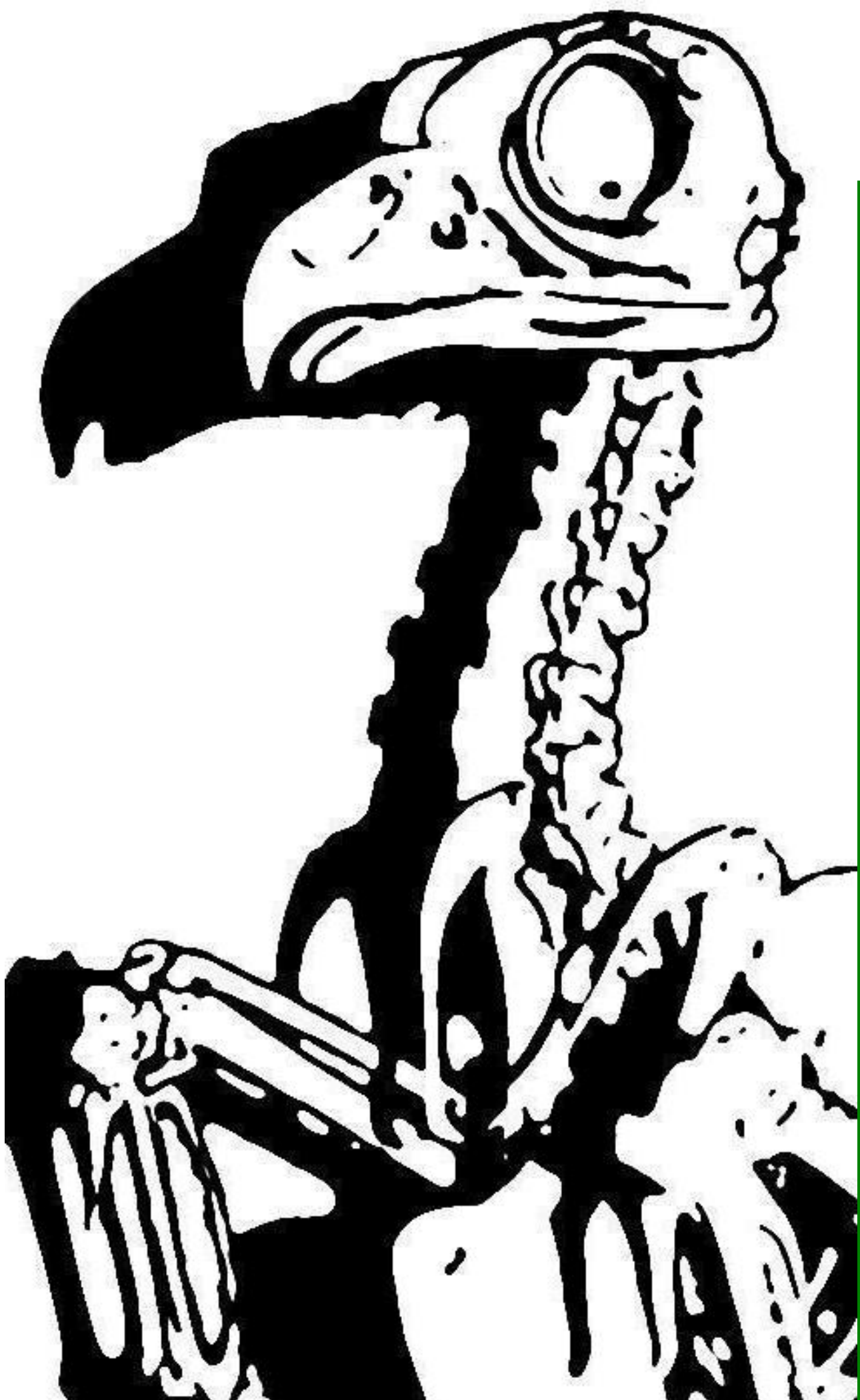
(zie ook foto achterzijde)

Marjan van der Heijden bracht voor haar afstudeerproject in beeld hoe de wereld er uit kan zien als de mens er niet meer is. Zij ontwikkelde een poster met digitale 'toegevoegde werkelijkheid' als afstudeerproject. Augmented reality is een live beeld van de werkelijkheid waaraan elementen worden toegevoegd door een computer. Dat kan met behulp van een QR-code of overeenkomstige sensordata in een afbeelding. De dieren op de poster bevatten zulke data, die met de app worden geactiveerd. Daarmee komt het dier opeens in beweging.

Het NVMO is een van de weinige musea die deze techniek op dit moment presenteert. In de toekomst kan dit voor het NVMO, waar je niet eindeloos veel ruimte hebt om exposities te organiseren, een optie zijn om een extra dimensie toe te voegen.

K-i-i-b-t-i-u-r-o-o-v

Plannen en verwachtingen 2019

BESPIEGELING

De inzet van collectie(onderdelen) is een goede manier gebleken om niet alleen publiciteit te genereren en publiek te trekken, het draagt ook bij aan de professionele uitstraling van het NVMO. Gekoppeld aan de voortgang van een gedegen registratie en daarmee gepaard een kennisverbreding van en over de objecten, kan worden gesteld dat het museum een steeds professionelere organisatie wordt.

Daarbij is historisch besef niet onbelangrijk. Niet alleen onze afkomst en ontstaan, maar ook het besef dat museummedewerkers vóór ons een goede basis legden waarop de huidige medewerkers kunnen voortbouwen. Niets gebeurt in een vacuüm. *'We're all standing on the shoulders of giants.'* Dus is het wel zo handig dat je die historische 'giants' en ontwikkelingen vastlegt, documenteert en bovenal ontsluit.

Niet alleen om 'de kennis pur sang', maar omdat het ogen opent, verbanden legt, kennismaking faciliteert en wellicht komende generaties inspireert. Dat is in een tijd van snap-chats en post-truths een waardevolle besteding van de tijd die medewerkers in een organisatie als het NVMO investeren. Op dat pad willen we voortgaan.

ELPENBEEN EN ZILVER

Een nieuwe thema-expositie wordt voorbereid waarbij zilveren, en ivoren en benen (sier)objecten centraal staan. Onze collecties bevatten een aantal mooie voorwerpen die aandacht verdienen.

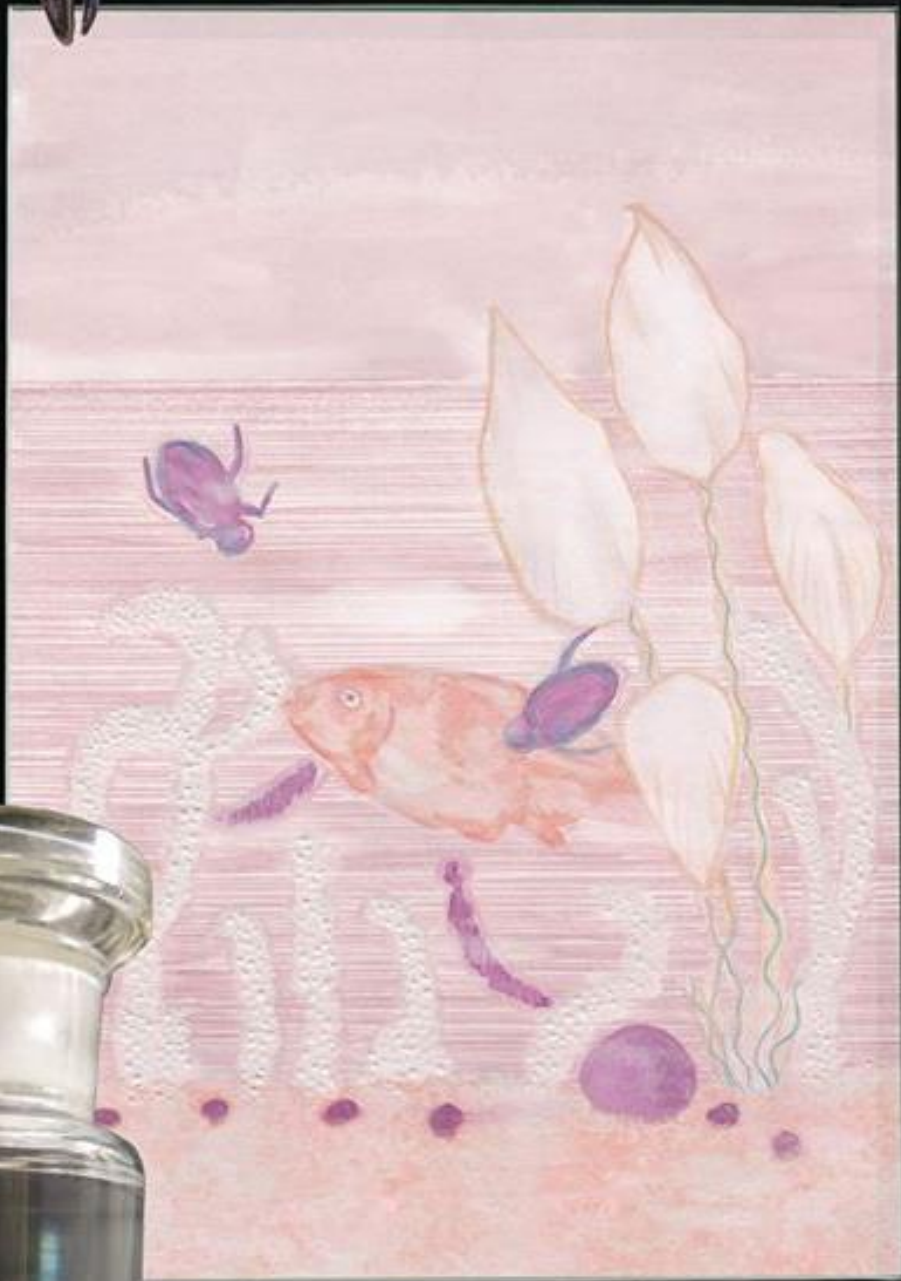
WISENT

In 2019 is het honderd jaar geleden dat onze wisent werd geboren. Reden dus om hieraan aandacht te besteden. Een aantal activiteiten staat op het programma en..... ook een paar verrassende ontdekkingen.

EXPOSITIES

Gedacht wordt verder aan een expositie over de Witte Paters (en de objecten die zij meebrachten) na de zomer.

FRIPPERY